

Hilsen ved åpningen av Kirkemøtet 2013

Ved preses i Bispemøtet, Helga Haugland Byfuglien

2013 er et viktig jubileumsår. Det er 100 år siden kvinner fikk alminnelig stemmerett i Norge. Det var en milepæl for både likestilling og demokrati i vårt land.

Kirken forbindes ikke ofte med kampen for likestilling mellom kjønnene. I virkeligheten er bildet svært nyansert. Allerede 10 år før fikk kvinner stemmerett ved menighetsrådsvalg og fikk slik innflytelse i formelle organ i lokalkirken. Av enda større betydning var fremveksten av de frivillige kristne organisasjonene som ikke bare var en pådriver i demokratiutvikling og folkeliggjøring av kirken, men gav også kvinner myndighet og kompetanse til å påvirke både innen kirkelige miljøer og i samfunnet for øvrig. Det er det grunn til å takke for. Flere organisasjoner hadde tidlig lovfestet kjønnskvotering.

I 1938 ble det gjort vedtak i Stortinget som åpnet prestedtjenesten for kvinner, men likevel skulle det gå 23 år før Ingrid Bjerås ble ordinert, og ytterligere 32 år før vår kirke vigslet Rosemarie Køhn til biskop. Mange har opplevd hvor krevende det har vært å ta valg som skapte skarp debatt og dyp uenighet.

For samfunnets utvikling av demokrati var 1913 en milepæl, som utløste ressurser og mangfold som fikk større betydning enn vi er i stand til å forstå.

For kirken handler likestilling om noe enda videre: Gjennom frivillig tjeneste, i tillitsverv og gjennom profesjonalitet har kvinner påvirket og bidradd til å åpne opp kirken og formidlet evangeliet raust og livsnært. Også kvinners virkelighet har fått satt sitt preg på forkynnelsen, som gjennom århundrer hovedsakelig ble utformet av menn. Symbolverdien av dette kan knapt overvurderes.

Kvinner har satt søkelys på mørke felt innen kirken, og gjort at overgrep og maktbruk er tatt på alvor og i særlig grad løftet opp den diakonale dimensjonen ved kirkens vesen.

Det er ikke tilfeldig at de lutherske kirker var først ute med kvinnelige prester og biskoper. Luther forstod hele livet som hellig og understreket sammenhengen mellom Gud og hele hans skaperverk, samt løftet det almene prestedømme. Det åpnet den lange veien til likestilling mellom kjønnene som vi erfarer i vår kirke og i den lutherske kirkefamilien og i vårt samfunn.

Men alt er verken sagt eller gjort med det. Rekruttering av kvinner til kirkens lederskap er stadig en utfordring til ulike arbeidslag i kirken, både til utdanningsstedene og tilsettingsorgan – og til kvinner. Innslaget av kvinner i prestedtjeneste er svært ulikt fordelt mellom bispedømmene.

Jubileumsåret 2013 krever av oss at vi løfter blikket. Der er en verdensvid bølge av kirker og trossamfunn som har funnet sammen og utrolig nok kjemper for å redusere kvinners rett til å ivareta sin reproduktive helse. I skinnnet av å ville ivareta familieverdier trues kvinners rett til å gjøre selvstendige og egne valg som angår deres liv og fremtid. Det påkaller vår solidaritet i ord og handling. Tro og overbevisning skal aldri brukes for å holde mennesker nede.

Kvinner stemmer betyr en forskjell, i kirke og samfunn. De aller viktigste kvinnestemmer lot seg høre en vårmorgen for nesten 2000 år siden. Påskedag kom kvinnene til graven og så at den var tom; Kristus var oppstått. De fikk møte han. De delte sin glede og sin tro med kvinner og menn så vi sammen med dem til denne dag har gitt videre det viktigste av alt: Den korsfestede og oppstandne Kristus lever. I dag kommer han oss i møte for å gi oss tilgivelse, frihet og håp. Og Kristus utfordrer oss fremdeles til å være en neste.

Godt kirkemøte.